

Leren van het buitenland

3

**Kenia:
ervaringen
uitwisselen**

Via de stichting Teachers4Teachers gingen Antoinette Nienkemper en Britta Kloos in september van dit jaar 10 dagen naar Kenia, met als doel kennis uitwisselen en meedenken over specifieke vragen vanuit Kenia.

Voordat we naar Kenia vertrokken, is duidelijk vanuit Teachers4Teachers gezegd: kijk met nieuwe ogen, zet je Nederlandse bril af. Anders ga je te veel vergelijken. Ik heb heel verschillende scholen gezien. De eerste paar dagen schrok ik: op de scholen waar ik kwam werd geen onderwijs gegeven, het leek meer een soort dagbesteding. Later werd dat beter.

Tussen SO-scholen is er een groot verschil in onderwijsaanbod. Op scholen speciaal voor dove leerlingen zag ik echt wel onderwijs. Ik kwam ook op scholen waar de 'mentally challenged' kinderen in een special needs unit zitten op het terrein waar ook een basisschool en school voor voortgezet onderwijs zitten. Ook dat zag er best oké uit, er was voor iedereen een plekje om te werken.

Dan zijn er ook nog boarding schools met slaapzalen, waar de meiden en jongens intern zitten. Zij gaan alleen in de vakanties naar huis. Vanuit de Keniaanse cultuur wordt regelmatig gedacht dat een beperking het werk van de duivel is, en zo'n kind wordt dan uitgestoten door zijn gemeenschap. Maar de leerkrachten op de boarding school staan er anders in, zij vinden: deze kinderen moeten hier zijn, anders hebben ze geen toekomst. Voor de kinderen is het ook een veilige haven.

Wat ik meeneem uit Kenia? Daar is het totaal geen issue dat moslimkinderen en christelijke kindjes samen in een klas zitten. De integratieproblemen die wij hebben, spelen daar niet. Zij accepteren elkaar totaal en hebben wederzijds respect. Daarnaast heb ik een enorme dankbaarheid ervaren, waar wij nog wat van kunnen leren. De leerkrachten waren zo dankbaar dat we wilden meedenken, en spraken dat ook uit. Wij leven in Nederland in zo'n hoog tempo en missen daardoor veel dingen waar we dankbaar voor mogen zijn, laat staan dat we dat uitspreken. Ik sta daar nu zeker meer bij stil.'

Britta Kloos, ondersteuningscoördinator op het Linie College: 'Van tevoren hebben we in Nederland in kleine groepen cases bekeken met vragen die vanuit Kenia gesteld werden. Het ging dan om cases van 'lastig gedrag'. We hebben daarvoor tabellen gemaakt met bepaald gedrag en welke handelingen vanuit de leerkracht daarbij goed zouden kunnen werken. We hebben de tabellen zo concreet mogelijk gemaakt, om de leerkrachten echt handvatten te kunnen geven.

In Kenia hebben we eerst twee kennismakingsdagen gehad, samen met 32 collega's uit Kenia. De setting was heel fijn, en het idee was echt: van elkaar leren, dus niet: 'Wij komen jullie wel even vertellen hoe het moet.' Met de in het Engels vertaalde tabellen zijn we daarna in kleinere groepjes aan de slag gegaan, waarbij de leerkrachten uit Kenia een specifieke casus in gedachten moesten nemen en die in moesten vullen in de tabel. Daarna mochten we bij een aantal leerkrachten kijken, zodat we de leerlingen die waren ingebracht ook echt zagen, waarna we nog verder op de casus in konden gaan.

Antoinette Nienkemper, leerkracht op de Meerpaal:

'Ik heb net als Britta eerst in Nederland nagedacht over verschillende vraagstukken vanuit Kenia. Wat me in Kenia opviel was de variatie aan speciaal onderwijs. Soms zitten kinderen met 'special needs' geïntegreerd in een klas, soms zitten ze juist allemaal bij elkaar. Ook zijn ze in Kenia totaal niet bezig met tijd. Het lastige daarvan is dat de dag niet goed te structureren is, dat is bij ons veel makkelijker omdat we zo op de klok leven. Als de les af is, is hij af, ongeacht hoe lang dat duurt.

Ik kwam ook op een school met in de klas ook blinde kinderen. Zij kregen heel veel aandacht en ondertussen moest de rest van de kinderen wachten; zij hadden niks te doen. Wij gaven als tip dat je ze ondertussen ook iets zou kunnen aanbieden om te doen of leren; dat vonden de leerkrachten een goede suggestie. Het is geen onmacht of onwil dat het zo gebeurt, ze hebben het gewoon nooit zo geleerd. Als de leerkracht geen tijd voor je heeft, dan wacht je. En soms moet dat ook wel, want ik heb klassen met 90 leerlingen gezien. Dan kun je niet heel gedifferentieerd lesgeven. Het monitoren van kinderen is ook best een

probleem. Sommige kinderen hebben niet eens een schrift, de les wordt klassikaal gegeven en af en toe wordt er een leerling naar voren geroepen. In de gaten houden of iedereen het begrijpt in zo'n grote klas is dan best lastig. Maar ik ben ook op scholen geweest waar ze met iPads werkten, liedjes zongen, met bordtekeningen werkten, een werkboek gebruikten. Het is niet hetzelfde als in Nederland, maar er wordt echt wel wat aangeboden!

Wat ik heel bijzonder vond, was een autistisch meisje waar niemand nog contact mee had kunnen krijgen. Aan ons werd gevraagd of wij daar iets mee zouden kunnen. Ik ging voor haar zitten, raakte haar alleen maar aan en ik kreeg direct contact met haar! Ze zijn in Kenia helemaal niet gewend om iets met sensorische integratie te doen, maar ik ging over haar arm strelen en ze keek naar mij, en gaf mij haar andere arm. Ik kon laten zien dat ze wel communiceert, maar op een andere manier dan de meeste mensen gewend zijn. Lijfelijk contact is in Kenia niet heel gebruikelijk. Teachers4Teachers heeft mij gevraagd of ik nog een keer mee wil, speciaal om mee te kijken naar autistische kinderen, dus ik mag nog een keer!

Een leuke uitdaging om mee aan de slag te gaan.

Wat ik meeneem naar Nederland? Het is ook wel eens fijn om wat minder aan tijd vast te houden. Structuur is voor kinderen met autisme belangrijk, maar dat een beetje loslaten is ook wel eens prettig. Nederland heeft veel voorzieningen die erg goed zijn, maar ook in Kenia werken veel mensen die goed zijn in hun vak. En in Nederland zitten we erg bovenop de veiligheid van kinderen. In Kenia lopen ze gewoon op blote voeten over de zandvlakte. Dat is misschien het andere uiterste, maar kinderen wat meer zelf laten ontdekken en ervaren is goed.'

'De leerkrachten waren zo dankbaar dat we wilden meedenken, en spraken dat ook uit'